

Rapport derde Nederlands/Vlaamse country desk en policy lab (voormiddag) & thematische workshop (namiddag)

Datum: 18.10.2022

Auteurs: Erika Meynaerts, Erik Laes (VITO/Energyville), Rien de Bont (TU/e), Sara Tachelet (RESCOOP.eu)

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 953040. The sole responsibility for the content of this document lies with the COME RES project and does not necessarily reflect the opinion of the European Union.

www.com-res.eu

Inhoud

Horizon 2020 project COME-RES	3
Belgisch/Nederlandse country desk.....	3
Doel bijeenkomst	3
Agenda.....	4
Deelnemerslijst.....	5
Samenvatting presentaties	5
Samenvatting policy lab	8
Samenvatting thematische workshop.....	11
Verdere projectstappen	12

Horizon 2020 project COME-RES

Op 1 september 2020 is het onderzoeksproject "COME RES" van start gegaan. Dit project, met een looptijd van 30 maanden, heeft tot doel de uitrol van hernieuwbare energiegemeenschappen in negen Europese landen te ondersteunen en zo de collectieve productie van hernieuwbare energie te stimuleren en te vergemakkelijken. De resultaten van het project kunnen worden geraadpleegd via de website van het project: [COME-RES | Home](#). Geïnteresseerden kunnen zich op de website ook inschrijven voor de COME RES Nieuwsbrief en het project volgen op Twitter en LinkedIn.

Het COME RES project werkt rechtstreeks met marktspelers en belanghebbenden en organiseert oplossingsgerichte dialogen met belanghebbenden om gezamenlijk oplossingen te creëren om bestaande belemmeringen voor de groei van gemeenschappen voor hernieuwbare energie weg te nemen. Om deze dialogen te vergemakkelijken, heeft elk land een zogenaamde 'country desk'.

Belgisch/Nederlandse country desk

Ook in Vlaanderen (België) en Nederland willen de partners van het project, VITO, TUEindhoven en REScoop.eu, een regelmatige dialoog voeren met de stakeholders via een gedeelde country desk. Samen met lokale partners denken zij na over de factoren die de groei van energiegemeenschappen stimuleren of afremmen.

De deelnemers aan de country desk komen minstens drie keer samen tijdens de looptijd van het project en wisselen ideeën en goede praktijken uit om de uitrol van hernieuwbare energiegemeenschappen in Vlaanderen en Nederland te bevorderen. De thematische focus in Vlaanderen en Nederland ligt op geïntegreerde benaderingen (bijv. microgrids, virtuele energiecentrales). De verslagen van de landenvergaderingen in Vlaanderen en Nederland zijn ook beschikbaar op de projectwebsite: [COME-RES | Belgium](#) en [COME-RES | The Netherlands](#).

Doel bijeenkomst

De derde bijeenkomst van de Nederlands/Vlaamse country desk vond plaats op 18 oktober 2022.

Tijdens de bijeenkomst werd de voortgang van het COME RES project toegelicht door Erika Meynaerts (VITO/Energyville). Er werd dieper ingegaan op twee projectresultaten, met name de vergelijkende analyse van het regelgevend en ondersteunend kader voor hernieuwbare energiegemeenschappen in de 9 COME RES landen (Michael Krug, FUB) (D7.1) en de resultaten van de stakeholder bevraging (Erika Meynaerts & Erik Laes, VITO/TUEindhoven) (D3.4).

Na de country desk meeting werden een interactief policy lab en thematische workshop georganiseerd. Tijdens het policy lab werd een paneldebat gevoerd waarbij dieper ingegaan werd op enkele beleidsrelevante resultaten uit de vergelijkende analyse en stakeholder bevraging. Tijdens de thematische workshop werd het Energy Community Platform gepresenteerd (Sara Tachelet, REScoop.eu).

De country desk bijeenkomst, policy lab en thematische workshop waren een gezamenlijk initiatief van de COME RES partners VITO/Energyville, TUEindhoven en REScoop.eu. De bijeenkomst werd voorgezeten door Erika Meynaerts (VITO/Energyville). Het policy lab werd gemodereerd door Erik Laes (VITO/Energyville) en Rien de Bont (TU/Eindhoven). Maarten Tavernier (VVSG), Jan de Pauw (Ecopower, REScoop Vlaanderen), Joep Mol (Platform Coöperatief Duurzaam), Siward Zomer (Energie Samen) ondersteunden het policy lab als leden van het panel. Sara Tachelet (REScoop.eu) nam de praktische organisatie van de bijeenkomst voor haar rekening.

Agenda

10u00 – 10u15	Welkom & agenda (<i>Erika Meynaerts, VITO</i>)
10u15 – 10u35	Vergelijking regelgevend en ondersteunend kader voor HEGs in 9 landen (<i>Michael Krug – FUB Freie Universität Berlin (FUB)</i>)
10u35 – 10u45	Vragen (<i>Rien de Bont, TUEindhoven</i>)
10u45 – 11u05	Resultaten stakeholder consultatie over HEGs (<i>Erika Meynaerts & Erik Laes, VITO & TU/Eindhoven</i>)
11u05 – 11u15	Vragen (<i>Rien de Bont, TU/Eindhoven</i>)
<i>PAUZE</i>	
11u30 – 12u15	Paneldebat <ul style="list-style-type: none"> • <i>moderator: Erik Laes, VITO</i> • <i>Jan de Pauw, REScoop Vlaanderen & Ecopower</i> • <i>Maarten Tavernier, Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG)</i> • <i>Joep Mol, Platform Coöperatief Duurzaam Noordoost Brabant</i> • <i>Siward Zomer, Energie Samen</i>
12u15 - 12u30	Verdere stappen & afsluiting (<i>Erika Meynaerts, VITO</i>)
<i>LUNCH</i>	
13.30 – 13.45	Welkom & agenda (<i>Erika Meynaerts, VITO</i>)
13.45 – 14.15	Presentatie Energy Community Platform (<i>Sara Tachelet, REScoop.eu</i>)
14.15 – 14.30	Q&A (<i>Rien de Bont, TU/Eindhoven</i>)
14.30 – 14.35	Verdere stappen & afsluiting (<i>Erika Meynaerts, VITO</i>)

Deelnemerslijst

In totaal namen 21 belanghebbenden uit 19 verschillende organisaties deel aan de country desk meeting, policy lab en thematische workshop, met vertegenwoordiging van lokale en nationale overheden, energiecoöperaties, netwerkorganisaties, en onderzoeks/kennisinstellingen:

- FUB, Freie Universität Berlin
- Hernieuwbare Energiecoöperaties: ZuidtrAnt, ECoOB & Volterra
- VVSG
- Kamp C
- Energie Samen
- Energiecoöperaties Hart van Brabant
- REScoop Vlaanderen
- Brabantse Milieufederatie
- VITO
- TU Eindhoven
- REScoop.eu
- Vlaams Energie -en Klimaat Agentschap
- Flux50
- TKI Urban Energy
- DuneWorks
- Platform Coöperatief Duurzaam
- Witteveen+bos

Samenvatting presentaties country desk

In onderstaande paragrafen wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste conclusies uit de presentaties die tijdens de bijeenkomst de gegeven werden, alsook de reflecties van de leden van de country desk.

Michael Krug (FUB) presenteerde de resultaten van de *vergelijkende analyse van het regelgevend en ondersteunend kader voor hernieuwbare energiegemeenschappen* (REC's of HEG's) in de 9 COME RES landen. De analyse is een momentopname (dd. 15 juli 2022) van de voortgang die de 9 landen geboekt hebben op het vlak van:

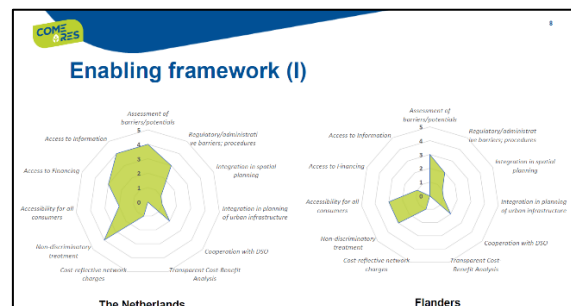
- Definities, rechten en marktactiviteiten voor HEG's
- Ondersteunende kaders voor HEG's (art. 22, §4 RED II)
- Steunregelingen voor HEG's

Het betreft een kwalitatieve en kwantitatieve beoordeling (5 punten schaal) van de prestaties van de 9 landen. Noorwegen werd niet meegenomen in de kwantitatieve analyse omdat het geen lid is van de EU en dus ook geen verplichting heeft tot omzetting. Ook Polen werd van de kwantitatieve analyse uitgesloten omdat er enkel ontwerp regelgeving is voor energiegemeenschappen van burgers en niet voor HEG's.

In het algemeen kan gesteld worden dat er een aanzienlijk verschil is tussen de negen geanalyseerde landen in de voortgang die geboekt is:

- Op 15 juli 2022 hadden Vlaanderen en Italië de meeste voortgang geboekt bij de omzetting van definities, rechten en mogelijke marktactiviteiten van HEG's.
- De meeste landen hebben zich bij de omzetting beperkt tot een letterlijke kopie van de definities uit REDII.
- Italië, Portugal en Vlaanderen behoren tot de koplopers op het gebied van bepalingen inzake energiedelen.
- De meeste landen hebben goede voortgang geboekt bij de omzetting van de definities, maar geen enkel land heeft een ondersteunend kader ontwikkeld dat volledig of grotendeels voldoet aan de minimumvereisten van RED II. De verschillende overheidsniveaus (niet enkel nationaal/regionaal maar ook lokaal) hebben een rol te spelen in de ondersteuning van HEG's.
- Het wegnemen van bestaande belemmeringen is van cruciaal belang, bv. lange vergunningsprocedures, technische beperkingen in Italië, Spanje en Polen.
- In een aantal landen worden er veelbelovende maatregelen genomen die zich specifiek richten op de promotie en ondersteuning van hernieuwbare energiegemeenschappen, bv. stimulansen voor energiedelen in Italië, kwantitatieve doelstellingen in Nederland, specifieke steunregelingen of revolverende fondsen in Duitsland en Nederland.

We verwijzen naar het [rapport](#) (annex p. 59 voor Vlaanderen, annex p. 161 voor Nederland) en de [beleidsbrief](#) voor meer gedetailleerde achtergrondinformatie van de vergelijkende analyse.

De kwantitatieve beoordeling illustreert dat Vlaanderen goed scoort met betrekking tot de omzetting van het wetgevend kader en Nederland goed scoort met betrekking tot de implementatie van een ondersteunend kader en specifieke steunregelingen voor HEG's. Bij deze resultaten moeten enkele kanttekeningen en nuances gemaakt worden:

- Ondertussen werd in Nederland ook het regelgevend kader omgezet met de publicatie van de nieuwe Energiewet waardoor de score voor Nederland er vandaag positiever uitziet.
- In het Klimaatakkoord wordt gestreefd naar 50% eigendom van de lokale omgeving bij grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land. Echter, deze doelstelling is niet bindend en is geen formele vergunningsvoorwaarde.
- De Federale overheid (verantwoordelijk voor offshore wind) en het Vlaams gewest hebben een andere interpretatie bij de omzetting van het concept hernieuwbare energiegemeenschap gehanteerd. De Federale overheid heeft de burger expliciet centraal gesteld.

- In Vlaanderen worden er stappen gezet om een ondersteunend kader voor energiedelen en HEG's op te zetten, bv. VREG heeft recent een studie opgestart om een kosten-batenanalyse uit te voeren rond de nettarieven, REScoop Vlaanderen heeft bijkomende steun ontvangen, de netbeheerder heeft een IT-systeem opgezet om energiedelen mogelijk te maken en tegen eind 2022 wordt een call systeem opgezet specifiek voor energiegemeenschappen en energiedelen in appartementsgebouwen. Van zodra deze maatregelen volledig geïmplementeerd zijn, zal dit ook een positieve impact hebben op de score voor Vlaanderen.

Daarnaast lichtte Michael Krug de ondersteuningsregeling voor HEG's in Duitsland meer in detail toe. In 2017 werd het systeem van feed-in tariffs of premiums in Duitsland verlaten voor een systeem van veilingen. Energiegemeenschappen kregen binnen het systeem van veilingen bepaalde voordelen, zoals bv. uniforme prijsregeling (hoogste succesvol bod in plaats van eigen bod), vrijstelling van bouwvergunning bij indienen bod. De nieuwe Regering besliste om energiegemeenschappen vrij te stellen van het veilingensysteem. Energiegemeenschappen krijgen een vergoeding, feed-in premium, en moeten niet meer concurreren in veilingen, tenminste als ze vallen onder de EU de- minimisregeling (6 MW voor PV en 18 MW voor wind).

Tenslotte werden door REScoop.eu twee interessante publicaties gedeeld:

- Transpositiegids: <https://www.rescoop.eu/toolbox/how-can-eu-member-states-support-energy-communities>
- Praktische gids burgerenergie - schetst kort de regelgevende context, maar gidst je voornamelijk door de verschillende stappen om een burgerenergie project op te zetten: <https://www.rescoopv.be/publicaties/burgerenergie>

De [transpositie tracker](#) op de website van REScoop.eu zal binnenkort ook uitgebreid worden met een nieuwe "laag" namelijk, de implementatie van het ondersteunend kader en ondersteuningsmechanismen voor HEGs.

Erika Meynaerts (VITO) & Erik Laes (VITO, TU/Eindhoven) presenteerden de resultaten van de *stakeholder bevraging* die in mei/juni 2022 werd uitgestuurd naar de leden van de country desks in de 9 COME RES landen. De online enquête had als doel om de standpunten van belanghebbenden te bevragen met betrekking tot relevante actoren, technologieën en rechtsvormen, veelbelovende sectoren en belangrijkste opportuniteiten en belemmeringen voor ontwikkeling van HEG's. Tevens werd gepolst naar de mate waarin belanghebbenden bekend zijn met REDII en HEG als concept, alsook met nationale en lokale beleidsmaatregelen en ondersteuningsmechanismen voor HEG's. In de 9 COME RES landen werd de enquête beantwoord door 651 respondenten, waarvan 70% de enquête volledig invulden. In Vlaanderen waren er 42 respondenten, waarvan 81% de enquête volledig invulden. In Nederland waren er 30 respondenten, waarvan 80% de enquête volledig invulden.

In het algemeen konden uit de bevraging volgende conclusies getrokken worden:

- HEG's spelen een belangrijke rol in de energietransitie naar een koolstofarme samenleving
- Productie van elektriciteit en PV zijn resp. de meest relevante activiteit en technologie voor HEG's
- Energiecoöperaties spelen in West-Europa een belangrijke rol en worden gezien als meest relevante rechtsvorm voor HEG's

- Lokale overheden en burgers (bv. buurten, sportverenigingen, burgerorganisaties, enz.) worden beschouwd als meest relevante deelnemers in HEG's
- Duidelijke en adequate regelgevende kaders moeten opgezet worden zodat prosumenten de overtollig geproduceerde energie aan het net kunnen verkopen en hun zelf geproduceerde elektriciteit kunnen delen.
- Belangrijke maatregelen om de ontwikkeling van HEG's te bevorderen zijn het vaststellen van beleidsdoelstellingen, capaciteitsopbouw voor lokale autoriteiten, samen met het verlenen van financiering en informatie
- Aanzienlijk deel van respondenten is niet bekend met de bepalingen van REDII en het ondersteunend kader (art.22, REDII) voor HEG's
- Niettemin, beschouwt overgrote meerderheid van respondenten alle maatregelen in het ondersteunend kader (art. 22, REDII) voor HEG's als dringend te implementeren

Het rapport met de gedetailleerde resultaten van de stakeholder bevraging in de 9 COME RES landen wordt binnenkort gepubliceerd op de [project website](#).

Vanuit de country desk kwamen volgende aanvullingen op de resultaten van de bevraging in Nederland:

- Energiecoöperaties in Nederland zijn zeker ook actief in de gebouwde omgeving op woningniveau, met name gedrag en besparing. Energiecoöperaties worden, ook door lokale overheden, gevraagd om hier een rol in te spelen.
- De populariteit van geïntegreerde systemen in Nederland wordt ook ingegeven door ruimtewinst. Als je wind en PV combineert heb je ook meer gelijkmatige productie van duurzame energie over de dag en nacht.
- In Brabant ziet men naast een samenwerking op landelijk en lokaal niveau nu ook samenwerking tussen de 4 RES regio's (bv. uitwisseling ervaringen rond communicatie).
- Burgers hebben geen wettelijke positie voor het opzetten van duurzame energieprojecten. De doelstelling in het Klimaatakkoord wordt vaak uitgelegd als deelname die loopt via lokale overheid en minder als directe participatie van burgers en bedrijven.

Samenvatting policy lab

Erik Laes (VITO) modereerde een interactief *paneldebat* over het regelgevend en faciliterend kader voor hernieuwbare energiegemeenschappen in Nederland en Vlaanderen. Tijdens het debat werden volgende vragen/stellingen voorgelegd aan de panelleden (Jan de Pauw, REScoop Vlaanderen, Maarten Tavernier, VVSG, Joep Mol, Platform Coöperatief Duurzaam Noordoost Brabant, Siward Zomer, Energie Samen) en de leden van de country desk:

- Wat kan Vlaanderen / Nederland leren van de REDII transpositie in andere EU landen?
- Onze survey geeft aan dat een faire toegang voor HEG's tot het energiesysteem (op basis van kosten-baten analyse) een prioriteit is. In welk opzicht is de huidige toegang niet fair te noemen?
- Welke rol voor de (lokale) overheid: terughoudend (als facilitator) of actief (financier of deelnemer)?

In volgende paragrafen wordt een overzicht gegeven van de reflecties van de panelleden en de leden van de country desk op voornoemde vragen. We maken hierbij een onderscheid tussen de context in Vlaanderen en Nederland.

Vlaanderen

Vlaanderen heeft op lokaal niveau enkele goede voorbeelden van provinciale besluiten en gemeenteraadsbesluiten die burgerparticipatie koppelen aan de ontwikkeling van hernieuwbare energieprojecten op hun grondgebied. Echter, deze besluiten zijn niet juridisch afdwingbaar waardoor burgerinitiatieven geen gelijke toegang hebben tot hernieuwbare energieprojecten als commerciële spelers. Er is in Vlaanderen nood aan een ondersteunend kader zoals in Nederland.

In Vlaanderen is er wel een wettelijk kader voor hernieuwbare energiegemeenschappen maar te weinig stimulerend beleid. Er is nog een groot potentieel aan hernieuwbare energie in Vlaanderen dat nu niet benut wordt en HEG's zijn een belangrijk instrument om invulling te geven aan dit potentieel. Er zijn nog heel wat belemmeringen. De huidige marktregeling stimuleert om alles achter de meter te houden. Dezelfde distributienettarieven worden bv. gehanteerd voor appartementen die energie delen van een collectief zonedak als appartementen die elk rechtstreeks energie afnemen van het net.

In Vlaanderen kunnen energiegemeenschappen zich aanmelden bij de VREG. Het is onduidelijk wie deze aanmeldingen controleert en verifieert en of er wordt voldaan aan de Europese regelgeving. Onduidelijkheid over wat een energiegemeenschap wel of niet is, neemt op die manier alleen maar toe. Energiedelen kan een positieve impact hebben op de energiefactuur. Het is duidelijk wat de impact is van het collectief energiedelen zoals het de voorbije decennia werd toegepast door de coöperatieve energieleveranciers. Echter, het is onduidelijk wat de impact is van het nieuwe energiedelen.

In Vlaanderen zijn energieleveranciers niet happig om de mogelijkheden van energiedelen bij hun klanten te stimuleren en rekenen bv. forfaitaire kosten aan per aansluitingspunt dat aan energiedelen doet (belemmering bij uitwisseling van kleine hoeveelheden van energie). Een algemeen kader voor energieleveranciers hoe om te gaan met klanten die gaan energiedelen zou handig zijn. Zo kan je als hernieuwbare energiegemeenschap duidelijk doorrekenen naar burgers wat het voordeel is om te gaan energiedelen. Nu zijn er nog een te groot aantal variabelen waar niemand zicht op heeft en die vandaag van energiedelen in een hernieuwbare energiegemeenschap een gedurfde financiële onderneming maakt. Als er geen duidelijk financieel voordeel kan gecommuniceerd worden naar deelnemers van een hernieuwbare energiegemeenschap, gaat niemand zich in dit avontuur storten.

Een energiecoöperatie is uiteindelijk een bedrijf, ook al is het opgestart op initiatief van enkele vrijwilligers. Subsiestromen juist krijgen is een hele uitdaging (bv. financiële energiecoöperaties vragen toegang tot dezelfde geldstromen, enkel nodig in opstartfase?). In Vlaanderen stelt men ook vast dat het met 4-5 energiecoöperaties per provincie al moeilijk is om allemaal rendabel te blijven. Professionalisering is nodig om prospectie te kunnen doen, meer projecten te kunnen binnenhalen en verder te ontwikkelen. De ontwikkeling van hernieuwbare energie is een winstgevende activiteit. De overheid moet zorgen voor een goed beleidskader dat hernieuwbare energieproductie stimuleert in plaats van subsidies te geven aan burgercoöperaties voor de

ontwikkeling van hernieuwbare energieprojecten (voor renovatieprojecten is het moeilijker om vandaag een rendabele business case te maken).

Nederland

De doelstelling van 50% eigendom van de lokale omgeving bij grootschalige opwek van hernieuwbare elektriciteit op land in het Klimaatakkoord in Nederland is een niet-bindende doelstelling maar moet nog verder uitgewerkt worden via ruimtelijke beleidskaders. In de uiteindelijke vergunningverlening van hernieuwbare energieprojecten wordt er niet hard afgetoetst of er daadwerkelijk participatie is. Gemeenten nemen vaak genoegen met de toezegging van projectontwikkelaars dat er een obligatielening wordt uitgeschreven en een omgevingsfonds wordt opgericht waarmee projecten in de directe omgeving kunnen ontwikkeld worden. Afhankelijk van het vertrouwen van de ambtenaar en wethouder wordt er een andere aanpak gehanteerd in de verschillende gemeenten en is er in die zin willekeur of je als energiecoöperatie voet aan de grond krijgt. Het is onduidelijk of dergelijke willekeur snel kan opgelost worden via een nationaal wetgevingstraject dat al gauw 5 jaar in beslag neemt. Via beleid, communicatie en heldere beelden heb je vaak meer impact.

De gelijke toegang tot de elektriciteitsmarkt is in Nederland redelijk OK. In Nederland is een meer pragmatisch aanpak van het beleid omtrent hernieuwbare energiegemeenschappen mogelijk omdat de drempel voor toetreding tot de elektriciteitsmarkt heel laag is. In Nederland zit de wet rond de liberalisering van de energiemarkt zeer goed in elkaar, waarbij activiteiten worden gereguleerd en niet partijen. Vanuit dit perspectief kunnen we ook verklaren waarom in rapport D7.1 naar voren kwam waarom Nederland een beperkte uitwerking heeft van Europese wetgeving, maar tegelijkertijd wel een ver ontwikkeld ondersteunend kader heeft. Omdat de liberalisering van de elektriciteitsmarkt goed in elkaar zat, hoefde de coöperatieve beweging zich niet al te veel bezig te houden met het verder uitwerken van wetgeving. In plaats daarvan, kon de coöperatieve beweging zich goed focussen op het ondersteunen van de praktijk.

Er is momenteel een probleem voor warmte in wijken waar bewoners een initiatief opstarten. Er is namelijk sprake van een perverse dynamiek waarin een burgerinitiatief iets van economische activiteit ontplooit, bv. als coöperatie, de gemeente het initiatief ziet als een marktpartij. Vervolgens wil de gemeente ook andere partijen een gelijke toegang geven tot de wijk via bv. een tender. Dus: Als een coöperatie een initiatief opzet, schieten ze zichzelf in de voet omdat ze daarmee tegelijkertijd de weg bereiden voor concurrenten. In de huidige Warmtewet zouden dergelijke burgerinitiatieven anders gedefinieerd moeten worden (zoals ook voorzien in Europese regelgeving), namelijk als een andersoortige partij die een andersoortige toegang nodig heeft tot de markt omdat ze zelf deel uitmaken van de wijk.

In Nederland heeft men in de nieuwe Energiewet energiedelen opgevat als “het mogen leveren zonder vergunning”. Het is moeilijk om hier de impact van in te schatten want je moet tegelijkertijd wel nog voldoen aan de rechten en plichten van een leverancier. Op dit moment lijkt het dat enkel de kosten voor de aanvraag van een leveringsvergunning (ca. €1.500) worden uitgespaard.

Burgerinitiatieven moeten op een gegeven moment professionaliseren als ze schaal willen vergroten en zeggenschap over ontwikkeling van hernieuwbare energie willen hebben. Als je

schaalsprong wil maken en tot hernieuwbare energiegemeenschappen op stedelijk of regionaal niveau wil komen, heb je niet enkel investeerders nodig maar ook ontwikkelgeld ('finance-to-develop'). Om te kunnen professionaliseren heb je middelen nodig om externen te kunnen inhuren of mensen in de coöperatie te kunnen betalen. Energiecoöperaties in Hart van Brabant en Noordoost Brabant zijn hard bezig om dergelijke middelen te verwerven.

Subsidie/financieringsstromen moeten op elkaar afgestemd worden, bv.: opstartsubsidie, planvormingssubsidie, ontwikkelling en vervolgens financiering of garantie voor eigen vermogen (warmte). Het is belangrijk dat de middelen ook effectief door de coöperatie gaan zodat er professionalisering binnen de coöperatie is en niet gebruikt wordt om enkel adviesbureaus te financieren. Als je geldstromen door coöperatie laat gaan, bouw je capaciteit op binnen de coöperatie zelf om eigenaarschap en verantwoordelijkheid op te nemen. De vereniging van energiecoöperaties uit Hart van Brabant heeft bv. een overeenkomst met de gemeenten afgesloten dat als ze gevraagd worden om een project uit te voeren, daar een vergoeding tegen kostprijs tegenover moet staan.

Subsidies zijn nodig bij de opstart van een burgerinitiatief (net zoals er ook heel veel subsidies gaan naar andere startups) maar verdere ontwikkeling naar een duurzaam economisch bedrijfsmodel is nodig. Echter, energiecoöperaties lossen ook heel wat andere maatschappelijke problemen op omdat ze net lokaal verankerd zitten, een netwerk hebben en veel efficiënter problemen oplossen dan studiebureaus. Voor dergelijke activiteiten zijn subsidies (of opdracht vanuit de gemeenschap) gerechtvaardigd.

Samenvatting thematische workshop

Sara Tachelet Energy (REScoop.eu) presenteerde het *Energy Community Platform*: <https://energycommunityplatform.eu/>

Het platform werd recent gelanceerd (tijdens EUSEW 2022) en heeft als doel om gemeenschapsenergie projecten te bevorderen en de transitie naar energiedemocratie te versnellen. Het platform werd ontwikkeld voor burgers die geïnteresseerd zijn in gemeenschapsenergie of betrokken zijn in energiegemeenschappen.

Het platform wordt beheerd door REScoop.eu maar werd gefinancierd via verschillende EU-projecten (ECCO, Compile, COME RES) en de Tides Foundation (Patagonia).

Het platform biedt praktische middelen (bv. tools, rapporten, goede praktijken, ...) aan op maat van startende en gevestigde energiegemeenschappen (resources) en verschaft informatie over relevante experts (tegenover de adviesverlening kan een vergoeding staan) (experts) en andere energiegemeenschappen (kaart en informatiefiche) (communities). Via de "development stage test" kan een energiegemeenschap een indicatie krijgen van de ontwikkelingsfase waar het zich in bevindt en wordt informatie op maat verschaft (indicatoren, routekaart). Met de "sustainability scorecard" kunnen energiegemeenschappen zich evalueren op het vlak van ecologische, economische en sociale resultaten. De resultaten worden in een visueel aantrekkelijke scorekaart weergegeven. Er worden tevens aanbevelingen gegeven voor verdere ontwikkeling, geïllustreerd met goede praktijken.

Je kan gratis registreren op het platform. Bij registratie wordt een profiel aangemaakt. Op basis van het profiel worden zoekresultaten op maat aangeleverd. Nieuwe middelen, maar ook experts en energiegemeenschappen kunnen aangemeld worden op het platform, met validatie en kwaliteitscontrole door REScoop.eu.

Verdere projectstappen

De voormiddag- en namiddagsessie werden telkens afgesloten door Erika Meynaerts (VITO) met een overzicht van de volgende projectstappen.

Deze bijeenkomst was meteen de laatste bijeenkomst van de Vlaams/Nederlandse country desk. Het project wordt afgerond eind februari 2023 met een **finale conferentie op 31/01/2023** (Brussel) waar alle leden van de country desk van harte welkom zijn. De formele uitnodiging volgt nog via mail.

De komende maanden kunnen de leden van de country desk nog volgende rapporten verwachten:

- Resultaten stakeholder bevraging in 9 COME RES landen.
- Verslag van het EUSEW event “1 gemeente – 1 HEG” (30/09, Brussel).
- Routekaarten voor transfer van goede praktijken naar 5 doelregio’s (Italië, Letland, Duitsland, Spanje, Polen).
- Bedrijfsmodellen voor 4 doelregio’s (Duitsland, Letland, Italië and Polen).
- Actieplannen voor ontwikkeling van HEG’s in 4 doelregio’s (Portugal, Spanje, Polen, Italië).
- Finaal beleidsrapport en -aanbevelingen.

CONTACT

Erika Meynaerts (coördinator Vlaanderen)

erika.meynaerts@vito.be

+32 14 33 59 55

Erik Laes (coördinator Nederland)

e.j.w.laes@tue.nl

+31 40 247 6126

COME-RES project

info@come-res.eu

www.come-res.eu

PARTNERS

This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 953040. The sole responsibility for the content of this document lies with the COME RES project and does not necessarily reflect the opinion of the European Union.